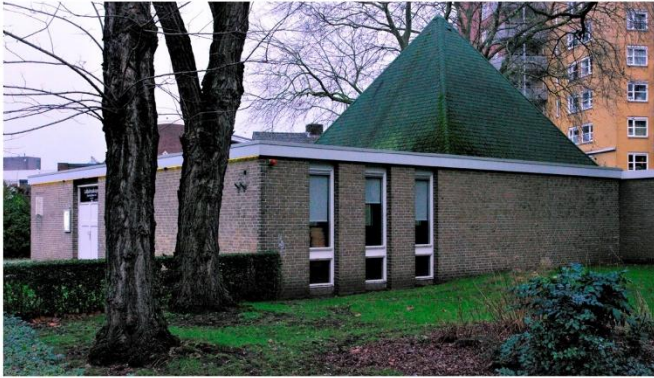

Lebuïnus Kompas Maandbrief

Oud-Katholieke Kerk
Twente en Ommelanden
Statie H. Lebuïnus

Evangelisch-
Lutherse gemeente
Hengelo

September 2025

Luther-liederen bij een afscheid dat geen afscheid is (ELG)

In de dienst van 7 september a.s. zal Gerrit Baas voor de laatste keer de Maarten-Luther cantorij leiden. Zijn afscheid als cantor is geen definitief afscheid van de Lutherse gemeente: onder leiding van de nieuwe cantor Liga Vilmane, blijft hij als bas in de cantorij zingen.

Gerrit heeft zich in een eerdere functie als voorzitter van de commissie liturgie en kerkmuziek van de Evangelisch Lutherse Synode intensief met de Luther-liederen beziggehoudenⁱ. Zijn afscheid als cantor is dan ook een mooie gelegenheid om in deze rubriek wat meer over deze liederen te vertellen – én een paar dwarsverbanden met het Gezangboek van de Oud-Katholieke Kerk te laten zien.

Maarten Luther (1483-1546) heeft, zo wordt aangenomen, ongeveer 45 liederen geschreven; daarvan zijn er 37 bewaard gebleven. Niet alle van die 37 zijn bedoeld om in de eredienst gezongen te worden. Zo schreef hij zijn allereerste lied (*Ein neues Lied wir heben an*) als reactie op de dood in 1523 op de brandstapel in Brussel van twee van zijn medebroeders Augustijnen uit Antwerpen die verdacht werden van 'lutherije'. Een gedachtenislied en tegelijk, om er een modern etiket op te plakken, een protestlied. Over de tegenstanders dicht hij: "Zij zijn voor leugens niet beducht: om 't moordwerk schoon te praten, verspreiden zij een vals gerucht;..."ⁱⁱ

Het tweede vrije, oorspronkelijk niet voor de eredienst bestemde lied is *Nun freut euch, lieben Christen g'mein* waarin hij de weg die hijzelf is gegaan beschrijft. Dit lied werd wel opgenomen in het Liedboek voor de kerkenⁱⁱⁱ (1973), maar vond geen plek meer in het Liedboek uit 2013.

Kijken we naar het Oud-Katholiek gezangboek, dan vinden we daar één lied, (566) waarvan de tekst van Luther afkomstig is: het adventslied "Kom tot ons, de wereld wacht" (*Nun komm der Heiden Heiland*). Tegelijk zingen we uit dat liedboek een aantal liederen die ook Luther vanuit de traditie kende en die hij in de volkstaal, in het Duits vertaalde, zoals de lofzang van Simeon (297), *Mit Fried und Freude ich fahr dahin*, de Pinksterhymne *Veni creator Spiritus* (363), *Komm, Gott Schöpfer, Heiliger Geist*, de Pinkstersequens *Veni sancte Spiritus* (471), *Komm, Heiliger Geist, Herre Gott* en het oorspronkelijk aan kerkvader Ambrosius toegeschreven "O zalig licht, Drievuldigheid" *Der du bist drei in Einigkeit*. Onvermoed hebben Lutheranen en Oud-katholieken in hun beider tradities het één en ander gemeen.

Ongetwijfeld is "Een vaste burcht is onze God" (*Ein feste Burg ist unser Gott*) het bekendste Lutherlied, niet alleen in Lutherse, maar ook in Calvinistische kring. Ik herinner het me van de dienst op Hervormingsdag waar het klonk als ware het een strijdlid, luidkeels met alle registers van het grote orgel open – wij protestanten tegen 'die verdorven katholieken'.

Zo kan het en moet het niet meer, maar als je het lied nog weer eens leest in de barre omstandigheden van onze dagen, dan hoor je meer psalm 46 doorklinken, waarop het lied is gebaseerd en dan is het opeens ook een protestlied, een bemoedigend gezang.

Al wordt de wereld ook een hel

en 't leven niets dan lijden,

wij vrezen niet, - Immanuël

zal stellig ons bevrijden.

Hoe satan ook woedt

en wat hij ook doet,

't is machteloos geweld, -

zijn vonnis is geveld

Eén woord en hij moet vallen.

Ds. Nico Pronk

¹ Onder zijn voorzitterschap verscheen het boekje 'Alle liederen van Luther, *een levend document*', Utrecht/Den Haag z.j.

¹ vertaling Cornelis M. de Vries

¹ Gezang 402 In een mooie vertaling van Ad den Besten en Jan Wit, poëtischer dan de vertaling van Andries Govaart in 'Alle liederen'.

KERKDIENSTEN LEBUÏNUSKAPEL

Dorpsmatenstraat 40 Hengelo

Kerkdienst zondag 7 september 10.30 u **Dienst van Schrift en Tafel 12^e zondag na Trinitatis**

Voorganger : ds. Hans Uytenbogaardt
Lector : Anja van den Hoorn
Cantor : Maarten Luther Cantorij o.l.v. Gerrit Baas
Organist : Liga Vilmane
Koster : Patricia Veerman-de Graav
Collectes : voor de voortgang van de eredienst in ELG
(*digitaal overmaken kan ook*)

Kerkdienst zondag 14 september 10.30 u **Eucharistieviering Verheffing H. Kruis(C jaar)**

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lector : Marjolein Driesen
Cantor : André Zandbelt
Koster : Ward Cortvriendt en Nynke van Genderen
Collectes: 1e OKK-Nederland 2e Publiciteit en Communicatie
(*digitaal overmaken kan ook*)

Kerkdienst zondag 28 september 10.30 u **Eucharistieviering Zondag na Pinksteren 21 (C-jaar)**

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lector : Marianne Slood
Cantor : Toon 't Hoen en André Zandbelt
Koster : André Zandbelt
Collectes : 1e OKK-Nederland 2e Statie H. Lebuïnus

De dagen van ons leven

Op 14 september is Hilda Edens jarig en op 16 september viert Laurens de Reus zijn verjaardag. We feliciteren hen van harte en wensen hun alle goeds en een gezegend nieuw levensjaar.

rector Ward Cortvriendt

Kerkdienst Kerkasiel Kampen

De Oud-Katholieke Statie Twente & Ommelanden besloot in juli om in de zomerweken bij te willen dragen aan de continuering van kerkdiensten ten gunste van het kerkasiel in Kampen. Al ruim negen (!) maanden biedt het kerkcentrum Open Hof in Kampen onderdak en verblijf aan het gezin Babayants dat in november daar kerkasiel aanvroeg, omdat uitzetting naar Oezbekistan dreigde vanwege 'de strengste asielwetten ooit' waaraan het kabinet uitvoering wil geven.

In ons land is het wettelijk zo geregeld dat, als vluchtelingen hun laatste toevlucht zoeken bij een plaatselijke kerk, deze kerkgemeenschap hen onderdak en verblijf kan bieden. Politie en marechaussee mogen dan het kerkgebouw niet binnenvallen om het gezin het land uit te zetten...*zolang daar tenminste een kerkdienst gaande is...* Daaruit is een praktijk gegroeid dat zo'n kerkgemeenschap dag én nacht kerkdiensten aaneen ging rijgen om zo de gevreesde uitzetting te voorkomen.

In de Open Hof vindt nu zo'n ononderbroken keten van 24/7 aaneen geregen kerkdiensten plaats, met steun van de landelijke PKN en van vele voorgangers van diverse kerkgemeentes in het hele land. De kaars die brandt op de Tafel tijdens de kerkdienst is sinds 21 november niet meer gedoofd, maar wordt brandend overgedragen en doorgegeven aan de voorganger van de volgende kerkdienst.

Op 12 augustus hebben de mensen van de OKK- statie reeds alle informatie ontvangen over dit gebeuren waardoor de gezinsleden van de familie Babayants een gezicht krijgen:

vader Alexandr, moeder Karina, hun zoon Aram(16) en hun dochters Amelia(11), Aleksa(4) en Ariana(14), 'hier gewortelde kinderen'. Informatie ook over de geweldige inzet van vele vrijwilligers die dit langdurig verblijf binnen de kerkmuren én de continuering van de kerkdiensten mogelijk maken: zonder te weten van de mogelijke duur van het verblijf, noch van daaraan verbonden kosten, noch van de uitkomst van dit kerkasiel.

Zeven mensen van de Oud-Katholieke Statie zullen met rector Ward Cortvriendt als voorganger op

woensdag 27 augustus 14.00 – 16.00 u

een bezinnende kerkdienst houden in de Open Hof. U kunt vanuit Uw betrokkenheid eveneens op eigen gelegenheid deze kerkdienst bezoeken. U vindt de Open Hof op het adres:

Open Hof Lelystraat 49 8265 BB Kampen

Het is al welkom als uw gebeden ons vergezellen!

De rekening waarop u een donatie kunt doen:

NL 21 RABO 0373 750 862 t.n.v. Kerkasiel Kampen
(een ANBI rekening: zie de gegevens op: kerkasielkampen.nl)

Het spreekt vanzelf dat onze statie uw betrokkenheid en ondersteuning in welke vorm ook van harte bij u aanbeveelt.

André Zandbelt

Vredesweek 20 t/m 28 september

De Vredesweek is een week van bezinning en actie die jaarlijks plaatsvindt in de week van **21 september**, de door de Verenigde Naties uitgeroepen Internationale Dag van de Vrede. De Vredesweek in Nederland wordt georganiseerd sinds 1967.

André Zandbelt

Bij de Lutherse dienst van 7 september,

de 12e zondag na Trinitatis (12e van de zomer).

In de kerkdienst op deze zondag is ds. J.H. Uytenbogaardt uit Utrecht de voorganger. Lezingen:

Deuteronomium 30 : 15 – 20 Filemon 1 – 2 Lukas 14 : 25 – 33

De Maarten Luther cantorij staat (voor de laatste keer...) onder leiding van Gerrit Baas, en Liga Vīlmane is vandaag de organiste. Anja van den Hoorn is lector en Patricia Veerman is kosteres.

Welkom aan nieuwe cantor-dirigent

We heten Liga Vīlmane-Fioreze van harte welkom en zijn blij dat zij de plek van Gerrit Baas als cantor wil overnemen. Liga komt uit Letland, studeerde van 2002-2006 orgel in Riga en vervolgde haar studie aan het conservatorium in Enschede waar ze les kreeg van Gijs van Schoonhoven en Theo Jellema. In 2009 behaalde ze haar master-diploma. Vervolgens studeerde ze klavecimbel aan het conservatorium in Zwolle en volgde lessen bij Ton Koopman en Christian Rieger. Ze is nu cantor-organist in de protestantse gemeente Varsseveld en vanaf september voor de maandelijkse dienst ook bij de Lutherse gemeente Hengelo-Twente. De kerkdienst van 7 september zullen Gerrit én Liga muzikaal eendrachtig samen leiden. Organist Jaap Vonk is met vakantie – en dat bood de mogelijkheid tot een unieke samenwerking tussen oude en nieuwe cantor.

ds Nico Pronk

Afscheid

Vanzelfsprekend laten we het afscheid van Gerrit als cantor niet ongemerkt voorbij gaan. In en na de dienst van oktober zullen we aan dat afscheid uitgebreid aandacht besteden en hem tegelijk verwelkomen als 'gewoon' lid van de cantorij.

Slecht nieuws

Ds. Frans Wiersma kreeg slecht nieuws te verwerken. De kwaal waarvoor hij eerder, schijnbaar met succes, behandeld is, is weer teruggekomen. Hij ondergaat daarvoor nu een intensieve behandeling en de laatste berichten zijn dat het hem redelijk gaat. Ook langs deze weg wensen we hem alle goeds en moed toe.

ds. Nico Pronk.

Zwanenhof-lezing: Hoop in tijden van crisis en ademnood.

Wie van ons voelt zich de laatste tijd niet overvallen door allerlei bedreigende en benauwende ontwikkelingen in de wereld? Oorlogen en oorlogsdreigingen, dichtbij en verderaf, bepalen ons wereldbeeld. Is er nog hoop in deze tijden van crisis en ademnood?

Stevo Akkerman, schrijver en journalist, zal hier in de volgende Zwanenhoflezing op in gaan. Hij zal de vraag behandelen hoe we kunnen blijven hopen in een tijd die weinig aanleiding geeft tot optimisme. Hoe zijn we in deze toestand terechtgekomen, wat ligt er achter het tumult en de dreiging, en wat moeten we ermee in ons eigen leven?

Zomaar hopen dat alles goed komt is niet het antwoord, maar dat wil niet zeggen dat alles hopeloos is - dat is de kern van deze lezing.

Als redacteur van dagblad Trouw schrijft Stevo Akkerman essays die de 'achterkant' van de actualiteit proberen te vangen, nadat hij ruim acht jaar vaste columnist was op pagina 2. Voor zijn columns kreeg hij de Heldringprijs. Zijn roman 'Donderdagmiddagdochter' werd bekroond in Nederland en Vlaanderen. Hij publiceerde daarnaast onder andere de titels 'Het klopt wel, maar het deugt niet' en 'Wat is dan goed?'.

De Zwanenhoflezingen zijn een initiatief van de Stichting Zwanenhofvieringen <https://zwanenhofviering.nl/> en Landgoed de Zwanenhof, <https://www.zwanenhof.com/> waarmee we stilstaan bij onderwerpen op het grensvlak van maatschappij en levensbeschouwing. U bent van harte welkom!

Datum: donderdag 16 oktober 2025

Tijd: Inloop vanaf 19 uur, lezing en uitwisseling, van 19.30 uur tot 21.30 uur

Plaats: Landgoed de Zwanenhof, Retraitehuisweg 6, 7625 SL Zenderen

Kosten: 10 euro, deelnemers tot en met 25 jaar gratis.

Aanmelden: (verplicht!) via receptie@zwanenhof.com

Eventueel telefonisch: 074-2659525 U ontvangt een link om te betalen.

COLOFON STATIE TWENTE EN OMMELANDEN

<groene kerk>

Kerkcentrum ST. LEBUÏNUSKAPEL
Dorpsmatenstraat 40 7551 BP Hengelo

Rector pastoor E. Cortvriendt
Schaapskamp 8 3849 PS Hierden
mail: pastoor@twente.okkn.nl tel. 06 839 867 60

Secretariaat/penningmeester statie-bestuur
Alp Buitelaar
Dr. van der Sluisstraat 12 7482 XS Haaksbergen
mail: alpbuitelaar@planet.nl tel. 06-22661130

Lebuïnus Kompas redacteur
André Zandbelt
mail : a.zandbelt@planet.nl tel. 0546 815313

Website Harald van der Werff
mail : harald.vanderwerff@gmail.com

Bankrekening Statie: NL 77 RABO 0179 162 713
OKKN t.a.v. Statie Twente Hengelo

Website **OKK Statie Twente** <https://twente.oudkatholiek.nl>
OKK Nederland <https://oudkatholiek.nl>

Predikant Ds. Nico Pronk
Dr. van der Sluisstraat 12 7482 XS Haaksbergen
mail : paspronk@planet.nl tel. 06 51272923

Kopij (ELG) naar de predikant (zie hierboven)
Verzending Gerrit Baas
(ELG) mail: baas.gerrit@hetnet.nl tel. 053 4337130

Huishoudelijk Heima Sleurink
mail : heima49@live.com tel. 074 2913856

Reservering kapel/zaal
André Zandbelt
mail : a.zandbelt@planet.nl tel. 0546 815313

